

În județele Constanța și Tulcea

Spre noi trepte ale frumosului, ale măiestriei

Pe pereții multor instituții artistice profesioniste, în sediile formațiilor de amatori din cele două județe ale Dobrogei — Constanța și Tulcea — se află la loc de cinste diplomele premiilor câștigate la etapa finală a primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, ca și la țaza interjudețeană și la cele județene. Dar ora bilanțului a trecut de mult... „Succesele obținute anul trecut constituie, pentru noi, un puternic stimulent în activitatea actuală și de viitor” — ne mărturisea tovarășul Gheorghe Munteanu, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă — Constanța, „Am demonstrat, cred, potențialul artistic creator al județului nostru; harnicii oameni ai muncii de pe meleagurile dobrogene au arătat că știu să traducă, în cuvînt, sunet și culoare, împlinirile din munca și din viața lor. Iată de ce, acum, în întreg județul, oamenii muncii și-au reunit forțele pentru a urca, în actuala ediție a Festivalului, noi trepte ale frumosului, ale măiestriei”.

Am poposit în Constanța, în acel loc unde dobîndesc primele noțiuni de artă cei ce o iubesc cu pasiune — la Școala populară de artă. Într-o casă, aflată la cîțiva pași de mare, ființează, de peste două decenii. Școala care a format mulți dintre laureații concursurilor deschise amatorilor. Desigur, școala are un profil complex; dar noi ne vom opri, firesc, doar asupra celor ce privesc arta teatrală. Școala constănțeană are patru clase de teatru — una, chiar în sediul școlii, iar celelalte trei, la casele de cultură din Hirșova, Cernavodă și Medgidia. Mai bine de o sută de... elevi — oameni ai muncii din cele mai diferite domenii de activitate — urmează cursurile de doi ani ale claselor de teatru, însusindu-și cunoștințe de actorie, regie, montaj literar, recitare de versuri. La Constanța, au ca profesoară pe actrița Diana Cheregi, la Hirșova, pe instructorul artistic Mihai Botez, iar la Medgidia și Cernavodă, pe H. Sadi, directorul Școlii populare de artă din Constanța. „Cîncisprezece promoții de absolvenți am pregătit, în cele două decenii de activitate a școlii — ne spune directorul H. Sadi. Cei mai mulți sînt și azi oamenii de bază ai formațiilor artistice de amatori, alții au devenit instructori artistici. Nici unul nu a renunțat la teatru, la pasiunea sa”.

Desigur, nu ne-am propus să intrăm în amănuntele organizării cursurilor, acestea desfășurîndu-se după criterii bine știute. Un element important, care asigură succesul activității teatrale a Școlii populare de artă din Constanța, îl constituie buna, fructuoasă colaborare cu Centrul județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă.

Școala și Centrul îndrumă întreaga activitate din județ și asigură — fapt esențial — repertoriul adecvat formațiilor artistice de amatori. Anual, se pun la dispoziția echipeilor piese de teatru, însoțite de adnotări, sfaturi, idei de tematică. Și, tot anual, se organizează un concurs de creație literară pentru toate genurile de literatură. Lucrările pentru concursul din acest an urmează a fi depuse pînă în luna decembrie. Cele mai bune vor fi premiate și publicate. Așadar, cele 93 de formații de teatru existente în județul Constanța (anul trecut au fost 54) au, asigurat, un repertoriu bogat, interesant.

După cum ne mărturisea Eugen Marinescu, directorul Centrului județean, această strînsă colaborare, școală-teatru, a scos la iveală nu numai interpreți amatori, ci și dramaturgi. Printre aceștia se numără profesorul de limba română Mihai Totolan din Băneasa, autorul pieselor *Copacul alb* și *Copiii lui Manole*,

ambele inspirate din realitățile actuale ale satului dobrogean. La Băneasa, se pregătește un spectacol cu aceste piese, interpretate de artiști amatori din localitate. Se cuvine să amintim, apoi, de Ștefan Raicu, care, cu piesa lui *Au înflorit sinzienele*, a obținut Premiul al IV-lea la etapa finală a primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, precum și de Hristu Limona, ale cărui piese, *Omul, fata, bătrînul și ceața* și *Scrisoare către meșterul Manole*, se joacă la Studioul Teatrului Dramatic din Constanța.

Tot pe malul mării, dar mult mai spre sud, la Mangalia, în majestuoasa clădire a Casei de cultură, ne întîlnim cu cîțiva dintre artiștii amatori. Teodor Suditu a venit de la Șantierul naval Mangalia, unde lucrează la asamblarea bloc-secțiilor celui de-al doilea mineralier de 55.000 de tone; Virgil Codaru, înainte de a pleca de la Fabrica de piine, a „scos” ultimul cuplor de piine caldă; Elena Aiojoaiei vine de la spital, unde este asistentă medicală; profesorul Nicolae Zăvăleanu vine, firesc, de la școală; Vasile Birlădeanu se află, aici, la el „acasă”, întrucît este directorul Casei de cultură din Mangalia.

Cînd se lasă seara, acești oameni o pornesc spre Casa de cultură, la repetiție. Se repetă viitoarea premieră a formației de teatru de amatori, piesa lui Ștefan Berciu, *Răjuiala*. Repetițiile, aflate în faza finală, se desfășoară sub îndrumarea unui valoros actor profesionist, Romeo Mogoș.

Artiștii amatori din Mangalia nu trăiesc pentru prima dată emoțiile premierei. Unii dintre ei au vechi „state de serviciu”, în slujba teatrului de amatori (formația de teatru a fost înființată în urmă cu un sfert de veac). Acum cîțiva ani, artiștii amatori mangalioți au cîștigat Premiul întâi pe țară cu spectacolul cu piesa *Acești ingeri triști* de D. R. Popescu. Anul trecut, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, formația de teatru a Casei de cultură din Mangalia a prezentat spectacolele cu piesele *Idee* de Petre Bărbulescu și *Pragul constinței civice* de I. D. Șerban (cu acest din urmă spectacol, fiind laureată la faza interjudețeană).

Prin satele din sudul Dobrogei, artiștii amatori din Mangalia sînt binecunoscuți, fiind mereu prezenți în mijlocul spectatorilor. Desigur, premierele au loc pe scena Casei de cultură, într-o sală modernă cu peste cinci sute de locuri. Un eveniment important îl va constitui, în acest an, primul spectacol cu o piesă scrisă de un autor din Mangalia, tînărul marinar Gheorghe Tudor, ce s-a făcut remarcant în cadrul cenaclului literar „Thalassa”, al Casei de cultură.

De un sfert de veac, două generații de artiști amatori se întîlnesc seara la Casa de cultură. Dezbăt, repetă, creează, punîndu-și

priceperea și talentul în slujba scenei. Și totul „numai și numai din pasiune pentru frumusețea artei teatrale” — cum ne mărturisea profesorul Nicolae Zăvăleanu, cel mai vechi artist amator din Mangalia, unul dintre întemeietorii formației de teatru din acest oraș.

Formația de teatru de amatori din Babadag este o mai veche cunoștință a noastră. Am întîlnit-o anul trecut, reprezentînd județul Tulcea la faza interjudețeană a primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”. Artiștii din Babadag au dat atunci spectacolul cu piesa *Mama* de Dumitru Radu Popescu, în regia lui Nicolae Moldovan. În repertoriu mai erau: *Tache, Ianke și Cadir* de Victor Ion Popa, *Nu sîntem ingeri* de Paul Ioachim, *E vinovată Corina?* de Laurențiu Fulga, *Cînd apune soarele* de Constantin Duică și altele. Precum se vede, un repertoriu deosebit de interesant, cu care se pot organiza stagioni teatrale continue, într-o zonă a țării în care nu prea ajung teatrele profesioniste. În acest oraș, situat între colinele dobrogene, în vecinătatea marelui lac Razelm, oraș ce abia atinge zece mii de locuitori, treizeci de artiști amatori, grupați în jurul unor inimoși profesori, asigură o stațiune teatrală meritînd toate laudele.

I-am găsit pe artiștii din Babadag în plină activitate: repetau piesa *Soarele a răsărit la miezul nopții* de Victor Birlădeanu, piesă oglindind un moment din timpul Insurecției armate din 1944, într-un mic oraș, asemănător Babadagului. Printre interpreți, vechle noastre cunoștințe: profesorii Nicolae Strat, Elisabeta Mihăilă, Doina Postolache, Mitco Potirlău, funcționarii Gh. Casapu, Lucia Burtescu, asistenta medicală Eugenia Velica; alături de acești artiști la vîrsta maturității, se află pensionarul Petre Onofrei, precum și tinerele Omer Abibe și S. Gevahire, acestea din urmă, de naționalitate turcă.

Am căutat să aflăm ce premiere noi vor fi prezentate în acest an, în cadrul diferitelor etape ale Festivalului național „Cîntarea României”. După cum ne spunea profesorul Nicolae Strat, care deseori îndeplinește și rolul de regizor, repertoriul acestui an va fi substanțial îmbunătățit; se vor juca piesa *Bibu și ceilalți* de Constantin Duică, precum și două piese ale unui tînăr autor tulcean, Aurel Ifrim, *Comoara* și *Cîntec pentru bu-nicul meu*, aceasta din urmă, pusă în scenă chiar de către autor.

Activitatea teatrală ce se desfășoară la Babadag constituie o ilustrare elocventă a uneia dintre caracteristicile marelui Festival național „Cîntarea României” — descătușarea forțelor creatoare ale maselor populare.

Stan Vlad